

Obsah

1.	Zmapování situace ve škole pro stanovení cíle MPP.....	3
1.1.	Sociální a jiné okolí školy.....	3
1.2.	Informace od pedagogů.....	3
1.3.	Informace od rodičů.....	4
1.4.	Informace od žáků.....	5
1.5.	Hodnocení MPP minulého školního roku.....	5
2.	Cíle vyplývající ze zmapování situace.....	7
3.	Minimální preventivní program (MPP).....	8
3.1.	Práce pedagogického sboru a vedení školy.....	8
3.1.1.	V oblasti přímé práce pedagogů.....	8
3.1.2.	Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ.....	8
3.1.3.	Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ.....	8
3.1.4.	Způsob spolupráce s ostatními pedagogy.....	9
3.2.	Spolupráce školy s rodiči.....	9
3.2.1.	Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP.....	9
3.2.2.	Aktivity pro rodiče.....	10
3.2.3.	Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči.....	10
3.3.	Program preventivních aktivit pro žáky školy.....	10
3.4.	Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnosti pomoci a MPP.....	12
3.5.	Specifická prevence pro žáky ve výuce.....	12
3.6.	Nespecifická prevence pro žáky ve výuce a ve volném čase.....	14
3.7.	Ostatní akce v oblasti prevence SPJ.....	14
4.	Postup školy při řešení šikany (Kolář 2011).....	15
4.1.	Scénář pro počáteční obvyklou šikanu.....	15
4.2.	Scénář pro pokročilou neobvyklou šikanu (výbuch skupinového násilí).....	15
5.	Postup školy při řešení problémů s konzumací a distribucí tabákových výrobků, alkoholu a ostatních návykových látek.....	16
5.1.	Tabákové výrobky.....	16
5.1.1.	Konzumace a distribuce tabákových výrobků.....	16
5.2.	Alkohol.....	17
5.2.1.	Konzumace a distribuce alkoholu.....	17
5.2.2.	Nález alkoholu ve škole.....	19
5.3.	Ostatní návykové látky.....	20
5.3.1.	Konzumace návykových látek (NL).....	20
5.3.2.	Distribuce návykových látek.....	22
6.	Evidence a efektivita.....	24
7.	Závěrečné informace.....	24

1. Zmapování situace ve škole pro stanovení cíle MPP

1.1. Sociální a jiné okolí školy

- Základní škola Senožaty, okres Pelhřimov se dá charakterizovat jako malá venkovská škola rodinného typu s devíti ročníky. Převážnou většinu našich žáků tvoří děti z místa a blízkého okolí (Hořice, Hroznětice, Syrov apod.). Menší skupinu tvoří děti ze sousedního Dětského domova Senožaty. Mnohdy jde o problémovější žáky se sklonem k poruchám chování, což zapříčiňují sociální podmínky jejich rodin, kterým byli ve většině případů odebráni.
- Škola nabízí velké množství mimoškolních aktivit, ať už jde o sporty (florbal, fotbal, střelecký kroužek, stolní tenis, atletika, parkour), tvořivé kroužky (ruční, práce, výtvarné techniky), hudební kroužky (hra na zobcovou flétnu, hra na klávesové nástroje) či dramatickou činnost (dramatický kroužek). Na základě výše popsaných skutečností mají žáci naší školy méně volného času k provozování nevhodných aktivit.
- Jakékoli náznaky problémového chování se okamžitě řeší. Žáci jsou vedeni k důslednému dodržování školního řádu, klima školy sledují všichni pedagogové a třídní učitelé.
- Na škole již dlouhodobě funguje Rada školy složená z volených zástupců pedagogů a rodičů žáků. Ve spolupráci s ní a vedením školy mohou žáci využívat plánované akce pro vyplnění svého volného času. Mezi žáky je o tyto akce zájem.

1.2. Informace od pedagogů

- Pedagogové spolupracují při řešení problémů v oblasti sociálně patologických jevů (SPJ) na škole. V rámci výuky a svých aprobací se věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností. Třídní učitelé provádějí průběžnou diagnostiku žáků svých tříd a všímají si nežádoucích jevů jak při samotné výuce, tak při pravidelných třídnických chvilkách či

hodinách. Na pedagogických radách hodnotí svou třídu za uplynulé období a konzultují s ostatními vzniklé problémy. Společně pak navrhujeme opatření ke zlepšení situace. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy a prostřednictvím třídních schůzek informuje o vzniklých problémech.

- V oblasti SPJ je na škole největším problémem kouření a nevhodné chování žáků – nadávky, žalování, ubližování. U některých žáků se projevuje neadekvátní chování vůči spolužákům a sklon k agresivitě.
- Poznatky o situaci a problémech v oblasti SPJ získáváme průběžně při každodenních setkáních, pracovních poradách, pedagogických radách a následných diskusích.

1.3. Informace od rodičů

- Rodiče jsou seznámeni s programem prevence SPJ, s osobou preventisty a výchovným poradcem na škole prostřednictvím třídních schůzek i webových stránek. Většina se k problematice SPJ staví čelem, je ochotná nastalé problémy řešit. Při řešení problémů s dětmi z DD pomáhají jak sociální pracovníci DD, tak i vychovatelé jednotlivých žáků.
- Rodiče trápí především vzrůstající kyberšikana. Škola se proto zaměří na interpersonální vztahy ve třídách, na potlačování a odhalování šikany a agresivity a na poučení o pravidlech k bezpečnějšímu používání internetu.
- Informace získáváme od rodičů na třídních schůzkách nebo přímo upozorněním od rodičů či žáků.

1.4. Informace od žáků

- Z pohledu žáků není situace v oblasti SPJ na škole nijak alarmující. Sociální klima na škole se jeví celkově jako příznivé, problémy se vyskytují pouze v některých třídách v oblasti vzájemných vztahů v třídních kolektivech. Z šetření vyplynulo, že problémy nejčastěji vznikají příchodem problematických žáků z DD a jejich obtížnou adaptací. Ve vyšších ročnících přiznávají žáci kouření nebo pití alkoholu v rodině, nikoli ve škole.
- Informace z této oblasti získáváme od žáků samotných, kteří se svěří se svými zkušenostmi nebo upozorní na problémy, jichž jsou svědkem. Dalším zdrojem informací pro učitele jsou slohové práce na dané téma, rozhovory a názory žáků v hodinách občanské výchovy a dotazníková metoda. Žáci občas upozorní i na problémy, které by jinak zůstaly učitelům skryty (např. při školních akcích nebo při zájmovém kroužku).

1.5. Hodnocení MPP minulého školního roku

- V uplynulém školním roce se jako největší problém v oblasti výskytu SPJ jevíly špatné vztahy v některých třídních kolektivech, náznaky šikany a kyberšikany vůči některým. S problémovými třídami se celoročně pracovalo na třídnických hodinách, kde třídní učitel využíval různé stmelovací aktivity.
- Prevence užívání tabákových výrobků se na 1. stupni uskutečňovala s pomocí programu podpory zdravého životního stylu a prevence kouření s názvem *Normální je nekouřit*, který sestavila PhDr. Iva Žaloudíková. Na 2. stupni probíhala prevence těchto SPJ v rámci předmětů Výchova ke zdraví a Občanská výchova.
- V rámci prevence užívání drog žáci 8. a 9. třídy navštívili hned ze začátku školního roku *Protidrogový vlak Revolution train* v Jihlavě. Multimediální vlaková souprava má působit na všechny smysly člověka, návštěvníci se zde setkají s nelegálními, ale i legálními drogami, ukazuje život závislého

člověka a tím vším směřuje k pozitivním životním volbám. Druhou akcí zaměřenou na toto téma byla přednáška paní Lenky Kotkové (zdravotní sestra) „10 věcí, které by tvoji přátelé měli vědět o drogách“ z organizace *Řekni ne drogám – řekni ano životu*. Zúčastnili se jí žáci 5. až 9. třídy, kteří byli po celou dobu zapojováni do diskuze mnoha otázkami. V jarních měsících jsme se opět zúčastnili Programu protidrogové prevence, který pořádá Domov dětí a mládeže Pelhřimov ve spolupráci s léčebnou drogově závislých v Havlíčkově Brodě. Dva žáci deváté třídy se této akce zúčastnili a uspořádali pro své spolužáky dvouhodinovou besedu, na které jim sdělili své dojmy a předali jim informace, jež se dozvěděli. Pro žáky byly nejzajímavější kazuistiky tří pacientů léčebny drogově závislých, kteří otevřeně hovořili o svých závislostech.

- V rámci prevence šikany a k posílení dobrého klima ve třídách i na škole proběhl Program *Když chceš, tak to dokážeš*, který byl podle žáků nejlepší program, který viděli. Radoslav Banga, frontman skupiny Gipsy.cz se v rámci projektu s žáky podělil o svůj osobní příběh i své zkušenosti a motivoval je k aktivnímu a smysluplnému životu bez násilí, konzumace drog, xenofobie, rasismu, intolerance, agrese, kriminality a dalších variant rizikového chování. Podobným tématům, ale z jiného úhlu pohledu se také věnoval plk. Josef Lottes ve své *Preventivní přednášce*, která se týkala šikany, kyberšikany, seznamování po internetu, domácímu i sexuálnímu násilí. Zaznělo zde mnoho případů z policejní praxe.
- Žáci naší školy se již tradičně účastní dopravní olympiády. Ze školního kola vždy vzejde několik velmi šikovných reprezentantů, kteří se v následujících kolech umisťují i na stupních vítězů. Jinak tomu nebylo ani v minulém roce. Dopravní olympiáda v sobě kloubí teoretické i praktické znalosti a dovednosti v oblasti bezpečného pohybu dětí na silnici, a především upevňuje připravenost k první pomoci, má proto velmi důležité místo v MPP naší školy. O soutěživosti i kolegalitě proběhla přednáška na téma *Autokross, fair play nejen ve sportu*.

- Do preventivních aktivit lze zařadit i celodenní pobyty žáků v přírodě, a to v oblasti stmelování kolektivu tříd. Děti tak mají možnost poznat své spolužáky i jinak než jen v učebním procesu, kde panuje často rivalita a rozdělení a na slabší a zdatné žáky. K dobrému klima školy pak přispívá školní projekt *Tutorské čtení 1. a 9. třídy*, ve kterém starší žáci pomáhají prvňáčkům zvládnout čtenářské strategie a dovednosti.
- Další preventivní akci – Olympijský běh - uspořádala vedoucí kroužku atletiky paní Eva Vondráčková v rámci oslav a podpory Mezinárodního olympijského dne. Naše škola se tak stala součástí největšího běžeckého dne v České republice. Kroužek atletiky vede naše děti ke zdravému pohybu a odvádí je od nebezpečí sociálně patologických jevů.
- Též proběhla přednáška o první pomoci pro žáky 8. třídy, kterou vedli zdravotníci Červeného kříže a zástupci hasičů. Děti si prakticky zkoušely první pomoc při vdechu cizího předmětu, říznutí, zlomeniny, štípnutí hmyzem, popálení, vypití nebezpečné tekutiny, epilepsii, zástavě dechu. Nakonec si děti vyzkoušely masáž srdce na figuríně „Andule“.
- Specifická prevence je součástí školního vzdělávacího plánu a prolíná se mnoha předměty. Součástí nespecifické prevence je na škole i nabídka volnočasových aktivit a různých akcí, které pořádali žáci devátého ročníku (Halloween, Mikulášská nadílka, bruslení apod.).

2. Cíle vyplývající ze zmapování situace

- V letošním školním roce se chceme opět věnovat především problematice vzájemných vztahů v kolektivech, kyberšikaně a bezpečnému používání internetu. Nadále se budeme soustředit na problematiku kouření a užívání drog. U starších žáků se budeme také věnovat prevenci promiskuitního chování a problematice zodpovědného výběru partnera. Naší prioritou bude i do budoucna zdravé sociální klima na škole.

3. Minimální preventivní program (MPP)

3.1. Práce pedagogického sboru a vedení školy

3.1.1. V oblasti přímé práce pedagogů

- Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy jsou seznámeni se školním řádem a řídí se podle něj.
- Každá třída má svého třídního učitele, který realizuje třídnické hodiny či alespoň třídnické chvílky. Někteří pedagogové využívají komunitní kruh, jiní volí dotazníkové metody či stmelovací aktivity pro posílení pozitivních vztahů v třídním kolektivu.
- Problémy se řeší ihned po jejich odhalení. Pokud je to možné, zasedá k problému školní metodička prevence (Mgr. Monika Hrubešová), výchovná poradkyně (Mgr. Ilona Janů), ředitelka školy (Mgr. Iveta Neradová) a třídní učitelé žáků, jichž se problém týká.

3.1.2. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ

- V tomto školním roce se naši pedagogičtí pracovníci zaměří zejména na vzdělávací programy věnující se práci s kolektivem a prevenci agrese mezi dětmi. Aktuální nabídky vzdělávacích programů jsou buď průběžně zasílány na osobní maily, nebo zveřejňovány na nástěnce ve sborovně.

3.1.3. Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ

- Školní metodička prevence navštíví již tradiční setkání metodiků prevence v PPP v Pelhřimově.
- Další kurzy či programy budou zařazeny podle nabídky a konkrétních potřeb ŠMP.

3.1.4. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

- Pedagogičtí pracovníci se scházejí na pravidelných poradách vždy jednou týdně. Dále konzultují chování žáků a SPJ na klasifikačních poradách, které se konají vždy na konci čtvrtletí. Zde jsou projednávány všechny problémy týkající se tříd na 1. a 2. stupni. Všichni tak mají možnost upozornit na problémové třídy i žáky, hodnotit akce, které v oblasti MPP již proběhly i vyjádřit se k těm plánovaným. Mimo tyto porady samozřejmě funguje vzájemná komunikace mezi jednotlivými učiteli a vedením.
- Metodická prevence informuje podle potřeby o připravovaných aktivitách. Zatím tato spolupráce funguje. Metodická prevence je denně ve spojení s výchovnou poradkyní, problémy, které se vyskytnou je možné rychle a operativně řešit. Vedení školy je vstřícné a maximálně pomáhá při řešení problémů. Zatím na naší škole nepracuje preventivní tým, ani nemáme v úmyslu ho zakládat. Všichni jsme dost vytíženi a problematiku SPJ řešíme za spolupráce většiny z nás.

3.2. Spolupráce školy s rodiči

3.2.1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce a MPP

- S MPP se mohou rodiče seznámit i prostřednictvím školních webových stránek, kde je MPP vyvěšen. Dále je MPP k nahlédnutí ve sborovně školy.
- ŠMP je dětem i rodičům k dispozici po domluvě kdykoli.
- Rodiče jsou také informováni o možnosti zapojit se do prevence ve výuce i mimo ni (lékaři, policisté, právníci apod.).
- Zvláštní pozornost budeme věnovat spolupráci s rodiči žáků, u nichž byl zjištěn výskyt návykových látek a rodičům žáků, kteří jsou agresory v případě šikany.

- Na škole panuje rodinná atmosféra. Děti i rodiče mohou kdykoli přijít s problémem buď za třídním učitelem, ředitelkou školy, metodičkou či výchovnou poradkyní.

3.2.2. Aktivity pro rodiče

- Někteří rodiče se pravidelně zapojují do akcí školy (např. pomoc při výzdobě, materiální zajištění pohoštění apod.).
- Samozřejmostí je konzultace problémů.

3.2.3. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

- V letošním roce proběhne Školní akademie, na které vystoupí žáci všech ročníků naší školy. Uskuteční se v jarním období.
- Další kulturní akcí pro rodiče je oblíbené vystoupení dramatického kroužku paní učitelky Dany Pípalové, které se tradičně koná ke konci školního roku.

3.3. Program preventivních aktivit pro žáky školy

- Preventivní témata jsou součástí MPP. Současně jsou probírána i v mnohých vyučovacích předmětech, hlavně v občanské výchově a výchově ke zdraví, přírodovědě, českém jazyku, chemii, výtvarné výchově a dalších. V rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu budeme u žáků rozvíjet základní kompetence, které jim pomohou orientovat se v problémech.
- V rámci rozvoje sociálních kompetencí se zaměříme na sociální dovednosti, které pomohou žákům s orientací v sociálních vztazích. Žáci si musí uvědomit zodpovědnost za své chování a důsledky, které takové jednání pro žáky přináší.

- Posilováním komunikativních dovedností chceme zvýšit schopnost řešit problémy a konflikty. Žáci se naučí přiměřeně reagovat na neúspěch, stres nebo kritiku okolí.
- Hlavní náplní MPP pro letošní školní rok je vytváření pozitivního sociálního klimatu na škole. V rámci vytváření zdravého sociálního klimatu by žáci měli získat pocit důvěry a naučit se pracovat ve skupině vrstevníků. Měli by vzájemně napomoci k vytvoření atmosféry pohody a klidu bez strachu a nejistoty.
- U žáků se zaměříme na pěstování právního vědomí, žáci by měli znát svá práva, ale i povinnosti. Budeme se snažit, aby žáci uměli zaujmout správný postoj ke společensky akceptovaným hodnotám. Je třeba dbát na osvojení právních a morálních hodnot, které jim pomohou orientovat se v současném životě. Žáci by měli zaujmout humanistický postoj k problémům současného světa a podle svých schopností se snažit pomoci. Všechny aktivity obsažené v MPP by měly směřovat k formování osobnosti žáka se správnými názory a postoji k problémům současného světa.

3.4. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnosti pomoci a MPP

- Všichni vyučující 1. a 2. stupně znají školního metodika prevence.
- Žáci se seznámí s metodičkou prevence prostřednictvím svých učitelů.
- Mají možnost osobních konzultací po domluvě.
- Žáci mají možnost upozornit na SPJ buď osobně, přes třídního učitele, nebo prostřednictvím webu.
- Na ŠMP se mohou obrátit žáci i rodiče v otázkách ubližování, šikany a kyberšikany, sexuálního i jiného zneužívání, ohrožení, s problémy s kouřením a alkoholem či dalšími druhy závislostí (gamblerství, drogová závislost, závislost na sociálních sítích, závislost na PC hrách apod.).
- Se svými problémy nebo problémy spolužáků se mohou žáci obracet i na ostatní vyučující ve škole podle toho, jakou k nim mají důvěru.
- ŠMP nabízí žákům vhodné akce v oblasti prevence SPJ, zjišťuje jejich zájem a ochotu podílet se na spolufinancování akcí.
- Někdy přicházejí žáci sami s náměty na akce, které by je zajímaly.

3.5. Specifická prevence pro žáky ve výuce

- Specifická prevence je součástí školního vzdělávacího plánu a prolíná mnoha předměty. Je prováděna prostřednictvím učitelů daného předmětu.
- Reaguje na aktuální a individuální situaci ve třídě, kterou pravidelně monitoruje třídní učitel při třídnických hodinách či chvilkách.
- 1. třída: Zdraví, zdravá strava, hygiena, vztahy mezi lidmi (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 1. díl
- 2. třída: Zdravý a nemocný člověk, úraz, moje rodina, zvyky a tradice, lidské tělo (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 2. díl

- 3. třída: Jak pečujeme o své zdraví? – prevence návykových látek, zdravý životní styl, vztahy s vrstevníky (prvouka, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 3. díl
- 4. třída: Místo kde žijeme, prevence úrazů a první pomoc, zdravý životní styl, vztahy s vrstevníky (přírodověda, vlastivěda, český jazyk, tělesná výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 4. díl
- 5. třída: Prevence šikany, kyberšikany a dalších SPJ – vztahy ve třídním kolektivu (přírodověda, vlastivěda, český jazyk, informatika, tělesná výchova, výtvarná výchova), Program podpory zdraví a prevence kouření pro mladší školní věk Normální je nekouřit 5. díl
- 6. třída: Kouření a alkohol – zdravý životní styl, první pomoc (občanská výchova, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 7. třída: Prevence šikany, kyberšikany a intolerance, homofobie, xenofobie (občanská výchova, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 8. třída: Prevence závislostí, vztahy v kolektivu, společensky tolerované drogy (občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)
- 9. ročník: Právní povědomí, výběr partnera, antikoncepce, mezilidské vztahy (občanská výchova, výchova ke zdraví, český jazyk, přírodověda, tělesná výchova)

3.6. Nеспециická prevence pro žáky ve výuce a ve volném čase

- Součástí nespecifické prevence je na škole i nabídka volnočasových aktivit a různých akcí.
- Jde o aktivity, které nereagují na aktuální problémy a týkají se všech žáků v daném ročníku.
- V rámci nespecifické prevence se snažíme naučit děti komunikativním dovednostem, taktu a umění diskuze. Dále je učíme vzájemné pomoci, schopnosti říci si o pomoc a vědomí kam se v jakých záležitostech obrátit.
- Samozřejmostí je soustavná prevence závislosti na návykových látkách včetně alkoholu a tabáku, gamblingu, rasismu, sexuálního a jiného zneužívání, působení sekt a některých nových náboženských směrů.

3.7. Ostatní akce v oblasti prevence SPJ

- Projektové dny – zajišťuje žáci deváté třídy
- Různé školní akce (např. bruslení na zimním stadionu v Humpolci, lyžařský kurz, meziškolní sportovní utkání apod.)
- Návštěvy kulturních pořadů (Pohodáři – cestopisný pořad, Divadélko pro školy Hradec Králové – naučné divadlo apod.)

4. Postup školy při řešení šikany (Kolář 2011)

4.1. Scénář pro počáteční obvyklou šikanu

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. Rozhovor s informátory a oběťmi
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky
5. Ochrana oběti
6. Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. Realizace vhodné metody
 - a) Metoda usmíření
 - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise)
8. Třídní hodina
 - a) Efekt metody usmíření
 - b) Oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
11. Práce s celou třídou

4.2. Scénář pro pokročilou neobvyklou šikanu (výbuch skupinového násilí)

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí, příprava podmínek pro vyšetřování
3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi
5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování,
informace rodičům
7. Vyšetřování
8. Rozhovor s oběťmi a informátory
9. Nalezení nejslabších článků nespolečujících svědků
10. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
11. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
12. Léčba
13. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

5. Postup školy při řešení problémů s konzumací a distribucí tabákových výrobků, alkoholu a ostatních návykových látek

5.1. Tabákové výrobky

5.1.1. Konzumace a distribuce tabákových výrobků

- Osobám mladším 18 let, je prodej a podávání tabákových výrobků zakázán. Podle zákona č. 379/2005 Sb. (tabákový zákon) je zakázáno kouření ve vnějších a vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení (§ 8/1b zák. 379/2005 Sb.). Porušení tohoto zákazu je přestupkem dle § 30 odst. 1, písm. m) přestupkového zákona č. 200/1990 Sb. v platném znění. Sankce hrozí za prodej a podávání cigaret (tabákových výrobků) osobám mladším 18-ti let. (§ 30 odst. 1 písm. q) zákona o přestupcích č. 200/90 Sb.) V případě přistižení žáka ve škole při kouření tento porušuje školní řád.
- V případě, že podle pokynů v metodickém doporučení se učitel žáka vyptává a zjistí odkud, od koho má žák tabákový výrobek a zjistí, že jej pravidelně kupuje např. v trafice u školy, bylo by možné tuto skutečnost oznámit Policii ČR a dohodnout případnou spolupráci. (Spolupráci ve smyslu přistižení prodejce při prodeji tabákových výrobků osobám mladším 18 let a potrestání prodejce.)
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Pedagogický pracovník sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodička prevence do své agendy (formulář *MŠMT Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP). Zápisu a rozhovoru se žákem je

přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.).

- V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc nebo od jiných subjektů nebo školských zařízení.
- Z konzumace tabákových výrobků a jejich distribuce ve škole budou vyvozena výchovná opatření stanovená školním řádem.

5.2. Alkohol

5.2.1. Konzumace a distribuce alkoholu

- Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholu dětem do 18 let může být přestupkem dle § 30 odst 1, písm a), e) zákona o přestupcích č. 200/1990 Sb. Nebo může být i trestným činem Podání alkoholu dítěti § 204 trestního zákoníku (zák. č. 40 2009 Sb.).
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá

lékařskou službu první pomoci. Měla by tuto skutečnost zároveň oznámit na Policii ČR, neboť je důvodné podezření ze spáchání trestného činu Podání alkoholu dítěti podle ustanovení § 204 trestního zákoníku.

- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník takto: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP), který založí školní metodická prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- oznamování OSPODu by mělo proběhnout ihned po prvním zjištění požívání alkoholu, protože v § 6 odst. 1 písm. c) zákona o sociálně právní ochraně dětí (zák. č. 359/1999 Sb.) je uvedeno děti které požívají alkohol. Oznamovací povinnost má škola a školské zařízení dle § 10 tohoto zákona.
- V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

- Z konzumace alkoholu ve škole bude vyvozeno výchovné opatření stanovené školním řádem. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

5.2.2. Nález alkoholu ve škole

5.2.2.1. Postup v případě nálezu alkoholu v prostorách školy:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uložím u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracuji stručný záznam o události.

5.2.2.2. Postup v případě zadržení alkoholu u žáka:

- Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezů sepiši stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvedu tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce (pověřený zástupce platí i v případě akcí konaných mimo školu – školní výlety apod.). Zápis záznamu založí školní metodička prevence do své agendy (formulář *MŠMT Záznam o jednání*

s *žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP).

- O nálezu vyrozumím zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předám zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

5.3. Ostatní návykové látky

5.3.1. Konzumace návykových látek (NL)

- Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.
- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat.
- O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka. Tento záznam založí školní metodička prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy (formulář *MŠMT Záznam o jednání s žákyní/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP).
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

- V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta, a vyzve je, aby si žáka vyzvedli, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace NL ve škole bude vyvozeno opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
- Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
- Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem NL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

5.3.2. Distribuce návykových látek

- Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
- Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka) – ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
- Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
- Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

5.3.2.1. Postup v případě nálezu látky, která je považována za

omamnou nebo psychotropní, v prostorách školy:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy spolu s písemným záznamem.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

- V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

5.3.2.2. Postup v případě zadržení látky, která je považována za omamnou či psychotropní, u žáka:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nálezů ihned uvědomím vedení školy.
- O nálezů sepíši stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu (formulář MŠMT *Záznam o jednání s žáky/žákem* mají všichni pedagogičtí pracovníci k dispozici ve sborovně a je i součástí MPP). Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.
- O nálezů vyrozumím Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předám látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

5.3.2.3. Postup při důvodném podezření, že některý z žáků drží NL:

- Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumím Policii ČR, zkonzultuji s ní další postup a informuji zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádím osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

6. Evidence a efektivita

- Evidence SPJ je vedena školním metodikem prevence a to v podobě záznamů o jednání s žáky a zákonnými zástupci.
- Veškerá šetření týkající se SPJ má k dispozici i výchovná poradkyně, ředitelka školy a třídní učitelé žáků.
- Všechny přestupky proti školnímu řádu týkající se SPJ jsou řešeny na poradách a může se k nim vyjádřit kterýkoli člen pedagogického sboru. Vždy se samozřejmě snažíme o co nejefektivnější řešení.

7. Závěrečné informace

Seznámení ředitelky a pedagogického sboru školy s MPP proběhlo při zahajovací poradě v Senožatech dne _____.

podpis ředitelky školy